

Ellipsis Mechanisms in Persian (Case Study: Translation of the Novel *al-‘Aṭr al-Faransī*)

Ali Asghar Elyasian

Master's degree in Arabic Translation, Damghan University, Damghan, Iran.

E- mail: aliasghar4579940970@gmail.com

Fereshteh Afzali

(Corresponding author) Assistant Professor, Department of Arabic Translation, Faculty of Humanities, Damghan University, Damghan, Iran. f.afzali@du.ac.ir

Abstract

Ellipsis, as a literary device, refers to the omission or reduction of words in a text without distorting its meaning. This technique aims to achieve brevity, avoid redundancy, and maintain textual cohesion. Using a descriptive-analytical approach, this study examines ellipsis mechanisms in three categories—nominal, verbal, and clausal—in the Arabic novel *al-‘Aṭr al-Faransī* by Amir Taj al-Sir and its Persian translation by Mohammad Hezbaeizadeh. The data consist of 142 instances of ellipsis, analyzed through structural sentence analysis and categorized according to Halliday and Hasan's (1976) *and Persian Grammar by Anvari and Givi (1997)*. theoretical framework. The results indicate that employing the omission technique contributes to the fluency, conciseness, reduction of redundancy, and comprehensibility of the translated text. The findings reveal that in the selected novel, nominal omission is the most frequently used strategy, while verbal omission occurs with the least frequency. The translator, when dealing

with omission mechanisms, occasionally strikes a relative balance between fidelity to the source text and fluency in the target language across certain components. By relying on contextual cues and omitting repetitive sections, the translator enhances the fluidity of the translation. However, in some instances, the translator refrains from omitting redundant contextual cues, resulting in verbosity in the text.

Keywords: Ellipsis, Nominal, Verbal, Clausal, Translation, *al-‘Aṭr al-Faransī*.

1. Introduction

Ellipsis, as a grammatical cohesive device in functional linguistics, refers to the omission of one or more linguistic elements without impairing comprehension. This technique is primarily employed to achieve conciseness, avoid redundancy, and enhance textual fluency. In narrative texts, ellipsis plays a crucial role in creating natural dialogues and maintaining cohesion.

Despite numerous studies on ellipsis across different languages, there is a lack of comparative research examining ellipsis mechanisms in literary translation from Arabic into Persian, particularly regarding the contemporary Sudanese novel *al-‘Aṭr al-Faransī* by Amir Taj al-Sir. Therefore, the present study aims to identify and analyze the three types of ellipsis—nominal, verbal, and clausal—in both the source text and its Persian translation by Mohammad Hezbaeizadeh (Hirmand Publications, 3rd ed., 2022), as well as to evaluate the translator's performance in handling these mechanisms.

2. Research Questions

Two research questions are addressed:

1. Which type of ellipsis (nominal, verbal, or clausal) has the highest frequency in the novel *al-‘Aṭr al-Faransī*, and which has the lowest?
2. How can the translator's performance in dealing with various ellipsis mechanisms be evaluated?

3. Literature Review

Vahedi-Kia and Pirnajmuddin (2011) examined structural explication and ellipsis in English-Persian translations. Nazari and Ansari (2013) investigated ellipsis as a cohesive element in *Nahj al-Balaghah*. Namini (2013) studied ellipsis in spoken Persian and English, concluding that most ellipsis occurs at the clausal level. Amiri Khorasani and Alinejad (2015) analyzed cohesive elements in *Nafthat al-Masdur* based on Halliday and Hasan's theory. However, no independent research has addressed ellipsis mechanisms in the translation of *al-‘Aṭr al-Faransī*. This study fills this gap.

4. Methodology

This research adopts a descriptive-analytical method. The corpus comprises 142 instances of ellipsis extracted from the Arabic novel *al-‘Aṭr al-Faransī* and its Persian translation. Data were categorized based on Halliday and Hasan's framework (1976) for nominal, verbal, and clausal ellipsis, supplemented by Anvari and Ahmadi Givi's Persian Grammar (1997) for language-specific subcategories. Where necessary, alternative translations are proposed.

5. Theoretical Framework

Halliday and Hasan (1976, p. 142) define ellipsis as substitution by "nothing"—something that exists in deep structure is omitted in surface structure. They divide ellipsis into three categories:

Nominal ellipsis: omission within the nominal group (head or modifiers)

- **Verbal ellipsis:** omission within the verbal group (lexical or auxiliary verb)
- **Clausal ellipsis:** omission of an entire clause or part of it (mainly in question-answer structures)

Anvari and Ahmadi Givi (1997) provide additional subcategories for Persian, including ellipsis by lexical context clues, possessive construction ellipsis, and adjective ellipsis.

6. Comparative Analysis

6.1. Nominal Ellipsis

Nominal ellipsis ranks first with 65 instances (45%). Within this category, "lexical context clues" (23 instances, 35%) and "noun + post-noun pronoun/possessive" (18 instances, 27%) are the most common.

Example (Lexical context clue – unsuccessful omission):

Arabic: لا باب يفتح بلا صرير. و الباب الذي يفتح هادئاً... لا يحترمه أحداً

Translation: «هیچ دری بدون قیژقیژ باز نمی‌شد. دری هم که بدون سروصدا باز می‌شد، در به حساب نمی‌آمد»

Analysis: The second "باب" (door) could have been omitted or replaced by "it" to avoid repetition.

6.2. Verbal Ellipsis

Verbal ellipsis is the least frequent with 33 instances (24%). Lexical verb ellipsis predominates (23 instances, 69%), while auxiliary verb ellipsis accounts for 9 instances (27%).

Example (Lexical verb – successful omission):

Arabic: أخبرني يا علي. أخبرني من فضلك

Translation: "به من خبر بده علي، باشد لطفاً"

Analysis: The second "أخبرني" (tell me) is correctly omitted due to repetition.

6.3. Clausal Ellipsis

Clausal ellipsis ranks second with 44 instances (31%). Interrogative clauses (question-answer structures) show the highest frequency (27 instances, 65%).

Example (Interrogative – unsuccessful omission):

Arabic: كيف أترك كل هذا و أذهب؟ كيف أتركه؟

Translation: "چطور می تونم همه اینا رو ول کنم و برم؟ چطور ول کنم؟"

Analysis: Only the interrogative adverb «كيف» (چگونه) was needed in the second clause. The translator failed to omit sufficiently.

7. Evaluation of Translator's Performance

Table 1: Overall Frequency of Ellipsis Types

Ellipsis Type	Frequency	Percentage
Nominal	65	45%
Clausal	44	31%
Verbal	33	24%
Total	142	100%

Strengths of the translator:

- Successful omission of repeated lexical verbs
- Appropriate omission in short question-answer structures (e.g., «بله» alone)
- Occasional fluent handling of lexical context clues

Weaknesses of the translator:

- Little tendency to omit auxiliary verbs, preserving full verb phrases
- Failure to omit repeated elements in possessive constructions
- Insufficient reduction in rhetorical interrogative clauses
- Occasional verbosity due to avoidance of ellipsis

8. Conclusion

The results indicate that nominal ellipsis is the most frequent (45%) and verbal ellipsis the least frequent (24%) in *al-ʿAṭr al-Faransī*. The translator demonstrates a dual approach: on one hand, relying on contextual clues and omitting repetitive sections improves fluency and conciseness; on the other hand, due to adherence to the source text's surface structure or insufficient recognition of ellipsis opportunities, the target text occasionally suffers from verbosity. This finding

underscores that the translator's awareness of the cohesion system and rhetorical functions of ellipsis in the target language plays a crucial role in translation quality. It is recommended that translator training programs devote more attention to ellipsis as a strategy for achieving conciseness and cohesion. Future research could compare professional and novice translators' use of ellipsis mechanisms.

In Press

سازوکارهای حذف در زبان فارسی (مطالعه موردی: ترجمه

رمان العطر الفرنسي)

علی اصغر الیاسیان

دانش آموخته کارشناسی ارشد مترجمی زبان عربی، دانشگاه دامغان، دامغان، ایران.

aliasghar4579940970@gmail.com

فرشته افضلی (نویسنده مسئول)

استادیار، گروه مترجمی زبان عربی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه دامغان، دامغان، ایران.

f.afzali@du.ac.ir

چکیده

«حذف» به معنای کاهش یا حذف واژه یا واژگان متن است، بی آنکه در معنا اشکال وارد کند؛ این صنعت جهت اختصار و جلوگیری از حشو و حفظ انسجام متن انجام می پذیرد. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و با تمرکز بر رمان «العطر الفرنسي» اثر امیر تاج السر و ترجمه محمد حزبایی زاده به بررسی سازوکارهای حذف در سه گروه اسمی، فعلی و بندی می پردازد. داده ها شامل ۱۴۲ مورد حذف است که با تحلیل ساختاری جمله ها و تطبیق آن با چارچوب نظری هلیدی و حسن (۱۹۷۶) و دستور زبان فارسی انوری و گیوی (۱۳۷۶) دسته بندی شده است. نتایج نشان می دهد که با به کار بردن صنعت حذف به روان شدن، اختصار و یا کاهش و فهم پذیری متن ترجمه کمک می کنیم. یافته ها حاکی از آن است که در رمان برگزیده، حذف اسمی، پرکاربردترین و حذف فعلی کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده است و مترجم در رویارویی با سازوکارهای حذف، گاهی تعادل نسبی را میان وفاداری به متن مبدأ و روانی زبان مقصد در برخی از مؤلفه ها ایجاد کرده است و با تکیه بر قرینه های لفظی و حذف بخش های تکراری، ترجمه متن را روان کرده است و گاهی از حذف قرینه های لفظی سرباز زده و متن را دچار اطناب کرده است.

کلیدواژه ها: حذف، اسمی، فعلی، بندی، ترجمه، العطر الفرنسي.

۱. مقدمه

انسجام، درباره کاربردشناسی و بررسی پیوند میان واژه‌ها و جمله‌ها و نیز برقراری پیوند میان مفاهیم موجود در عناصر یک متن، کاربرد دارد.

از دیدگاه هلیدی و حسن، متن، عبارت است از یک واحد یکپارچه که پیوندهای کارکردی و نقش‌گرا بر آن حاکم است و از راه ابزارهای انسجام، وحدت ترکیبی و واژگانی به متن می‌بخشد و به همین سبب واژه متن در زبان‌شناسی برای اشاره به عبارتی به کار می‌رود که طول آن هر اندازه باشد، کل منسجم و یکپارچه‌ای بسازد (هلیدی، ۱۹۷۶: ۱). «حذف» به عنوان یکی از شاخه‌های انسجام، نادیده گرفتن بخشی از اعضای جمله است؛ به شرط آنکه در مفهوم جمله اشکالی وارد نکند. گاهی آوردن همه اجزای جمله لازم نیست؛ زیرا شنونده یا خواننده، خود برخی از اجزای جمله را از روی قرینه می‌فهمد و گاهی به سبب اختصار و جلوگیری از حشو نیاز است برخی از جمله‌ها، حروف و یا واژگان از جمله حذف گردد. اطناب و تکرار بیش از حد در متن، سبب ایجاد خستگی در مخاطب می‌شود؛ به همین روی با روش حذف (انسجامی) می‌توان از تکرار بی‌جا و طولانی شدن جمله‌ها جلوگیری کرد.

پژوهندگان دستور زبان، تعریف‌ها و دسته‌بندی‌های گوناگونی از نظر گونه و جایگاه حذف ارائه داده‌اند. همان‌گونه که واژگان، دستور و درون‌مایه هر متنی در سطح دشواری آن تأثیرگذار است، حذف نیز بر آن اثر دارد. به گفته برخی، حذف در سبک

رسمی، کمتر از سبک غیررسمی صورت می‌پذیرد و در سبک غیررسمی، همه حذف‌ها را چه در نتیجه هم‌پایگی و چه به قرینه و بدون قرینه می‌توان بسیار یافت. بسیاری از نظریه‌پردازان، حذف را به سه دسته تقسیم کرده‌اند: حذف اسمی، فعلی و بندی (جمله‌واره). برخی یافته‌ها نشان می‌دهد که موارد حذف در هر پایه، در پایه حذف اسمی است و برخی یافته‌های دیگر، حذف فعلی و جمله را نشان می‌دهد.

پژوهش حاضر بر روی متن، یعنی حذف برخی از صیغه‌های ترکیبی متن از نظر نحوی در برخی از بافت‌های زبانی تمرکز دارد. از این روی هدف، بررسی حذف، گونه‌ها و تأثیر آن در پیوستگی متن است و در پی آن است تا سازوکارهای این صنعت را بر پایه نظریه انسجام دستوری هلیدی و حسن در گروه اسمی، فعلی و بندی و دستور زبان فارسی انوری و گیوی (۱۳۷۶) در رمان «العطر الفرنسي» نوشته امیر تاج السر نویسنده سودانی و ترجمه آن بررسی کند. و به دنبال این هدف است که الگویی نشان دهد که در کدام قسمت‌ها می‌توان به حذف دست زد و این امر در زبان فارسی در چه مواردی بیشتر و در کدام یک کمتر است. رمان العطر الفرنسي، داستان مردی عرب به نام علی جرجار است که زمانی که خبر آمدن زنی فرانسوی به محله قدیمی آن‌ها داده می‌شود، در خیالات خود دلباخته او می‌شود و در توهمات خود، آن زن را توصیف می‌کند و سرانجام در منزلی که خودش برای زن اجاره کرده است، او را به قتل می‌رساند و... این رمان در سال ۱۳۹۶ توسط محمد حزبایی‌زاده ترجمه شده است.

۱-۱. پرسش‌های پژوهش

۱. کدام یک از انواع حذف (اسمی، فعلی و بندی) در رمان العطر الفرنسي از بسامد

بیشتر و کدام، کمتر برخوردار است؟

۲. عملکرد مترجم در برخورد با گونه‌های حذف چگونه است؟

۱-۲. پیشینه پژوهش

تاکنون پژوهش‌های بسیاری به بررسی عوامل حذف پرداخته‌اند و تقریباً همه کسانی که درباره نحو عربی و بلاغت نوشته‌اند، در زمینه موضوع حذف در زبان عربی اشاره داشته‌اند؛ ولی تاکنون پژوهش مستقلی به موضوع راهکارهای حذف در ترجمه رمان «العطر الفرنسي» پرداخته است. برخی از این پژوهش‌ها عبارتند از:

۱. واحدی کیا و پیرنجم‌الدین (۱۳۹۰) در مقاله «تصریح در ترجمه ادبی، حذف ساختاری اختیاری در ترجمه گونه‌های ادبی فارسی» در مجله پژوهش ادبیات معاصر جهان، بر مبنای عرف‌های حذفی مدل دیکسون به بررسی تصریح ساختاری و حذف زبان انگلیسی در ترجمه‌های انگلیسی-فارسی سه گونه ادبی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تغییرگریزی متون ادبی و ایجاز کلام به ویژه در شعر از جمله عوامل مؤثر در محذوف نگاه داشتن چنین ساختارهایی در برخی گونه‌ها شده است.

۲. نظری و انصاری (۱۴۳۳-۲۰۱۳) در مقاله «الحذف كعنصر اتساقی فی نهج البلاغة (دراسة فی ۳۰ خطبة طویلة)»، مجله العلوم الإنسانية الدولية، حذف را به عنوان عنصر زبانی معرفی می‌کنند و نتیجه می‌گیرند که این خطبه‌ها سرشار از انواع حذف حرفی، اسمی، فعلی و جمله‌ای است.

۳. حسین وثوقی در مقاله «مترجم توانا و آگاهی نسبت به تغییرات، هنجارهای متدوال و راهبردهای ترجمه» (۱۳۸۲)، مجله مطالعات ترجمه، به بیان راهکارها و تغییرات مورد نیاز در ترجمه‌ی بین دو زبان فارسی و انگلیسی پرداخته است.

۴. آزاده نمینی (۱۳۹۲) در پایان‌نامه «بررسی مقابله‌ای انواع حذف در زبان فارسی گفتاری و انگلیسی و طبقه‌بندی آنها: مطالعه موردی یک فیلم سینمایی انگلیسی و یک فیلم سینمایی فارسی» به بررسی انواع حذف در گروه اسمی، فعلی و بندی به صورت مقابله‌ای در هر دو زبان گفتاری می‌پردازد و به این نتیجه می‌رسد که در زبان فارسی گفتاری، بیشترین حذف در بند رخ می‌دهد.

۵. امیری خراسانی و علی‌نژاد (۱۳۹۴) در مقاله «بررسی عناصر انسجام متن در نفثه المصدور بر اساس نظریه هالیدی و حسن»، مجله متن پژوهی ادبی، عناصر و شگردهای ایجاد انسجام را در این کتاب واکاوی کردند و به این نتیجه رسیدند که متن کتاب بسیار منسجم و یکپارچه است.

۶. صفرعلی پایدار اردکانی (۱۳۷۹) در پایان‌نامه «بررسی حذف به قرینه در قرآن مجید، پژوهشی در جهت مقایسه با ترجمه فارسی»، دانشگاه شیراز، ایجاز حذف را در ۳ جزء قرآن مورد تحلیل قرار داده و با ترجمه فارسی آن مقایسه کرده است و بر پایه این پژوهش، قواعد موجود در کتابهای صرف و نحو عربی را مبنی بر قاعده‌مند بودن برخی از محذوفات، تأیید می‌کند.

۷. نیلوفر حسامی (۱۳۹۱) در پایان‌نامه «بررسی زبان‌شناختی گونه‌های حذف در گزارش‌های فوتبال سیما»، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، پانزده دقیقه پایانی از دوازده گزارش مربوط به چهار گزارشگر مطرح سیما را بررسی می‌کند و به تحلیل داده‌ها و موارد حذف واحدهای زبانی می‌پردازد تا به این نتیجه برسد که حذف واحد زبانی منجر به

کاهش معنا در کدام موارد شده است.

۱-۳. روش پژوهش

روش پژوهش، توصیفی-تحلیلی است؛ پس از توضیح مختصری درباره چارچوب کار و بررسی دقیق جمله‌ها، موارد حذف با تکیه بر نظریه انسجام هلیدی و حسن (۱۹۷۶) در گروه اسمی، فعلی و بندی و نیز دستور زبان فارسی انوری و گیوی (۱۳۷۶) در رمان برگزیده مشخص می‌گردد و با ترجمه مترجم مقایسه شده و در صورت امکان، ترجمه بهتر پیشنهاد می‌شود. در پایان نیز برای نمایش دقیق پراکنش انواع حذف در متن اصلی، جدول آماری ارائه می‌گردد.

۲. بحث و بررسی

۲-۱. انسجام (Cohesion)

گفتمان عبارت است از زبان، به‌هنگام کاربرد با هدف برقراری پیوند و تحلیل گفتمان عبارت است از جست‌وجو برای یافتن آنچه به گفتمان، انسجام می‌بخشد (آفاگل‌زاده، ۱۳۸۵: ۸). زبان‌شناسان در تحلیل گفتمان، هفت ویژگی بنیادین را برای «متن» برمی‌شمارند: ۱- انسجام ۲- پیوستگی معنایی ۳- توانایی پذیرش ۴- قصدمندی ۵- ویژگی اطلاعاتی ۶- ویژگی موقعیتی ۷- ویژگی درون‌متنی (آفاگل‌زاده و افخمی، ۱۳۸۳: ۹۱). از این ویژگی‌ها، دو ویژگی «انسجام» و «پیوستگی»، ویژگی‌های متن‌محور و متأثر از نظریات هلیدی و حسن هستند.

مایکل هلیدی و رقیه حسن یکی از زبان‌شناسان ساخت‌گرایی هستند که در پژوهش‌های خود به روابط میان جمله‌ای متن با نام انسجام متنی پرداخته‌اند. آن دو در کتاب مشترک خود

با نام «انسجام در زبان انگلیسی» حذف به قرینه را بررسی کرده‌اند. انسجام به مناسبت‌هایی اشاره می‌کند که میان عناصر یک متن وجود دارد و به واسطه‌ی آن‌ها تعبیر برخی از عناصر متن امکان‌پذیر می‌شود. یک مفهوم انسجام همان معنایی است که به روابط معنایی موجود در متن اشاره دارد و آن را به منزله‌ی متن، از غیرمتن جدا می‌کند (هلیدی و حسن، ۱۹۷۶: ۴). هلیدی و حسن انسجام را به دو گروه انسجام ساختاری (دستوری) و غیرساختاری (غیردستوری) تقسیم کرده‌اند. انسجام دستوری عبارت است از: ارجاع، جایگزینی و حذف.

أ. ارجاع

ارجاع، پیوندی معنایی است که یک مقوله‌ی زبانی را به محیط وصل می‌کند و عبارت‌های ارجاعی در اصل بدون مرجع هستند. به بیانی دیگر ارجاع، عنصری است که با اشاره به عنصر دیگر تفسیرشدنی است و معنای آن از طریق کشف مرجع آن مشخص می‌شود. ارجاع دارای دو بخش درون‌متنی و برون‌متنی است. از نظر هلیدی و حسن یکی از عناصری که تحت تأثیر عناصر دیگر هستند، ضمائر هستند (همان: ۳۰۳).

ب. جایگزینی

یکی از روابط انسجامی، جایگزینی است که در آن مقوله‌ای با مقوله‌ی دیگر در متن تعویض می‌گردد. جایگزینی، بخشی از فرآیندهای متن و پیوند میان مقولات زبانی، مانند واژه‌ها و گروه‌ها و متعلق به سطح واژی - دستوری است و مانند نقش ساختاری، نقش مقوله‌ای که به جای آن به کار رفته است را بازی می‌کند (همان: ۸۸).

ت. حذف

واژه حذف در لغت به این معانی آمده است: بریدن (ابن درید، ۱۹۸۷: ۵۰۸)، انداختن و

چیدن (ابن منظور، ۱۹۹۹: ۹۳/۳). و تعریف اصطلاحی آن بر پایه اصطلاح علم عروض و صرف و نحو بر انداختن معنا می گردد. حذف یکی از عوامل انسجام است. «تشکیل جمله‌های ناقص، یکی از ضروریات کلام سلیس است. هنگامی که ذکر اجزایی از جمله به سبب وجود قرینه لزومی نداشته باشد، مسلم است که کاربرد آن عضو به روانی کلام خدشه وارد می کند» (شفایی، ۱۳۶۳: ۱۸۹-۱۹۰).

یکی از راه‌های ایجاز، حذف است (الزمخشری، ۱۴۰۷، ج ۱: ۱۰۲). حذف یک نوع جانشینی است، ولی «جانشینی با هیچ» (هلیدی و حسن، ۱۹۷۶: ۱۴۲). در واقع حذف، جایگزینی با هیچ است؛ یعنی چیزی که در زیرساخت وجود دارد و در روساخت، محذوف است. حذف میان عناصر، پیوند معنایی برقرار نمی کند، بلکه رابطه‌ی واژگانی - دستوری برقرار می کند که در آن عنصری حذف می گردد. اغلب زمانی واژه‌ای را حذف می کنند که در جمله پیش، نامی از آن برده باشند و در جمله‌ی بعد برای تکرار نکردن و زیبایی سخن، آن را حذف کنند؛ ولی اگر با حذف واژه احتمال سوء تفاهمی برود، نباید آن را حذف کرد (مدنی، ۱۳۶۳: ۲۶۱). احتمال دارد بند، قسمتی از بند یا قسمتی از یک گروه فعلی یا اسمی در جای بعدی در متن به وسیله‌ی یک جای خالی (-) پیش انگاشته شود؛ به دیگر سخن، مطالبی در مورد آن ذکر نمی شود و نیاز است که چیزی مفهوم آن را کامل کند (هلیدی، ۱۹۸۵: ۲۸۸).

۲-۲. تطبیق الگوی حذف در رمان «العطر الفرنسي» و ترجمه آن

پژوهندگان دستور زبان، تعریف‌ها و دسته‌بندی‌های گوناگونی از دیدگاه نوع و جایگاه

حذف ارائه داده‌اند. در این میان هلیدی و حسن، حذف را به سه گروه اسمی، فعلی و بندی تقسیم‌بندی کرده‌اند:

۲-۲-۱. حذف اسمی (nominal ellipsis)

در زبان فارسی هر گروه اسمی از یک هسته و تعدادی وابسته که در دو طرف هسته قرار می‌گیرند، ساخته شده است. وابسته‌هایی که قبل از هسته قرار می‌گیرند را «وابسته‌های پیشین»^۱ و دسته‌ای دیگر که بعد از هسته قرار می‌گیرند «وابسته‌های پسین»^۲ می‌نامند (صادقی و ارژنگ، ۱۳۵۶: ۸۹). برخی از این وابسته‌ها:

➤ صفت‌های مبهم

صفت‌های مبهم به آن دسته از وابسته‌های پیشین اسم گفته می‌شود که خصوصیت غیرمعینی را به اسم بیفزایند یا آن را غیرمعین و نکره می‌گردانند و یا تعداد آن را به گونه غیردقیق نشان دهند (همان: ۱۰۴). این صفت‌ها عبارتند از: هر، هیچ، همه، فلان، خیلی، برخی و...

مثال: چند کتاب از این نویسنده را خواندی؟ هیچی نخواندم. صورت غیر محذوف آن به این شکل است: هیچ کتابی از این نویسنده را نخواندم.

۱. یا علی و لا أحد امامی و لا أحد خلفی (تاج السر، ۱۴۳۰: ۲۵). علی .. کسی روبه رویم نبود .. کسی پشت سرم نبود (همان، ۱۴۰۱: ۲۵). مترجم صفت مبهم را در ترجمه تکرار کرده است، صفت مبهم دوم (لاأحد: هیچ کس و در نقش لای نفی جنس) را بهتر

^۱. Premodifier

^۲. Post modifier

است برای جلوگیری از تکرار و حشو حذف کنیم. ترجمه پیشنهادی: علی، هیچ کس جلو و پشت من نیست.

۲. و لا عثرتُ علی صدیقی الحکومی مبروک فی کل غرفه من غرف المبنى. (تاج السر، ۱۴۳۰: ۴۵). به همه اتاق های ساختمان سرک کشیدم. دنبال دوست دولتی ام مبروک می گشتم (همان، ۱۴۰۱: ۴۶). واژه «کل» به سبب اینکه با حرف منفی «لا» آمده است، معنای «هیچ» می دهد و واژه غرفه (اسم جزء) بنا بر تکرار غرف (اسم کل) در ترجمه حذف می گردد و به جای گفتن «هیچ اتاقی از اتاق های ساختمان» بهتر است بگوییم: هیچ یک از اتاق های آن ساختمان. مترجم، جمله منفی را مثبت را ترجمه کرده است و نتوانسته معنای منفی «هیچ» را برساند. ترجمه پیشنهادی: — مبروک، دوست دولتمرد خود را در هیچ یک از اتاق های آن ساختمان نیافتم.

۳. لم أعطها كفى لا فى ذلك اليوم ولا فى أى يوم آخر (تاج السر، ۱۴۳۰: ۸۴). کف دستم را ندادم، نه آن روز و نه هیچ روز دیگری (همان، ۱۴۰۱: ۹۰). صفت مبهم «أى» (هیچ) به سبب تکرار واژه «یوم» (روز) بهتر است حذف گردد که مترجم این صفت را ترجمه کرده است. ترجمه پیشنهادی: — دستم را به او ندادم، نه آن روز و نه روز دیگر.

۴. هل هذا كلُّ شىء؟ — نعم. هذا كل شىء (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۰۷). همه ش همین بود؟ بله.. همه ش همین (همان، ۱۴۰۱: ۱۱۳). صفت مبهم «کل» به معنای «همه» به سبب تکرار در پاسخ حذف می گردد که مترجم واژه «همه» را آورده است. ترجمه پیشنهادی: آیا همه اش همین است؟ — بله، همین.

➤ ریز طبقه ممیز

اسمی که بعد از عدد قرار می گیرد، معدود نام دارد و معمولاً مفرد است. واژه‌هایی که پیش از معدود قرار می گیرند «ممیز» نامیده می شوند (صادقی و ارژنگ، ۱۳۵۶: ۱۱۰). گروه «اسم عدد (+ شمارگر) + اسم معدود» می تواند در جمله عیناً نقش اسم را برعهده بگیرد، هرگاه بافت متن (یا موقعیت خارجی) نشان دهد که موضوع درباره‌ی چیست، می توان اسم معدود را حذف کرد. مثال: چند تا بچه داری؟ - یکی دارم (بچه حذف شده است) (لازار، ۱۹۶۳: ۲۱۰).

۱. کم یوماً مضت علی شهر عسل؟ - خمسة أيام (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۰۹). پنج شب از ماه عسلم گذشت (همان، ۱۴۰۱: ۱۵). جمله نخست، پرسشی و جمله دوم، پاسخ است که مترجم هر دو جمله را ادغام کرده و به شکل خبری ترجمه کرده است؛ افزون بر اینکه واژه «ایام» را شب برگردانده است. با توجه به قرینه لفظی «روز» می توانیم ممیز عدد (روز) را حذف کنیم. ترجمه پیشنهادی: چند روز از ماه عسل گذشت؟ - پنج.

۲. جعل کاتیا کادویلی الفرنسية فتاة في العشرين من عمرها، ثم استغرب كيف يجعل فتاة في العشرين تأتي لتقيم في تلك الفوضى (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۰). کاتیا کادویلی فرانسوی را دختری بیست ساله تصور کرد، ناگهان تکانی خورد، چطور ممکن بود دختری در این سن و سال بخواهد ساکن محله‌ای بی در و پیکر شود (همان، ۱۴۰۱: ۱۲). مترجم برای پرهیز از تکرار عدد «بیست ساله»، به جای به کاربردن «چنین دختر بیست ساله‌ای»، عدد دوم را نیاورده و «در این سن و سال» ترجمه کرده است.

➤ ریز طبقه صفات

صفات عالی، صفاتی هستند که نشانه «ترین» در آخر آن‌ها آمده است. این نوع صفت، موصوفی را در صفت مشترک با همه‌ی موصوف‌ها هم‌جنس می‌سجد و آن را بر همگان برتری می‌دهد (انوری و احمدی گیوی، ۱۳۷۶: ۱۵۴). صفات عالی نیز می‌توانند نقش هسته‌ی گروه اسمی را پذیرا شوند و در فرایند حذف جانشین هسته‌ی گروه اسمی دارای حذف شوند. مثال: -بهترین دانش‌آموز کدام است؟ علی بهترین است.

۱. تقف أمامک أجمل نساء الأرض ولا تراها؟ -أجمل نساء؟ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۲۱). زیباترین زن دنیا جلوی چشمت و استاده و تو نمی‌بینی؟ (همان، ۱۴۰۱: ۱۲۷). مترجم از ترجمه‌ی جمله دوم، روی بر تافته است. «أجمل» (زیباترین)، صفت عالی است و می‌توان اسم بعد از آن، یعنی (زنان) را حذف کرد. ترجمه‌ی پیشنهادی: زیباترین زنان کره زمین در برابر ت ایستاده‌اند و چشمت آن‌ها را نمی‌بیند؟ -زیباترین؟

➤ ریز طبقه اعداد وصفی

این ریز طبقه، طبقه‌ی باز است. مانند اولین، نخستین، دومین، و آخرین (باطنی، ۱۴۴: ۱۳۴۸). اعداد وصفی نیز به جای هسته‌ی محذوف در گروه صفت شمارش کسری (اعداد شمارش کسری) در این طبقه قرار دارند و معمولاً می‌توانند به جای هسته محذوف در گروه اسمی به کار روند. مثال: - این اولین داستانی است که می‌نویسید؟ خیر چهارمین است. صورت غیر محذوف: چهارمین داستان. در این رمان صفت «الأولی» سه بار تکرار شده است:

۱. كانت المرأة الأولى لی فی طرق الباب، ذلک حقيقة، المرأة الأولى (تاج السر، ۱۴۳۰:

۲۲). اولین باری بود که در آن خانه را زدم، واقعاً، اولین بار بود (همان، ۱۴۰۱: ۲۳) الأولى، صفت المرأة است و به سبب تکرار می‌تواند حذف گردد؛ گرچه در زبان فارسی، صفت «اولین» به تنهایی کاربرد ندارد. ترجمه پیشنهادی:... این حقیقت است، اولین.

➤ اسم و ضمیر پس از اسم (مضاف و مضاف الیه)

اسم و ضمیری که پس از اسم می‌آید، نقش اضافه دارد؛ مانند: کشور ایران. جهت جلوگیری از تکرار و اختصار اسمی که پس از هسته‌ی گروه اسمی می‌آید و بیان‌گر جنس یا کیفیت هسته‌ی گروه اسمی است، این نوع حذف را ارائه می‌دهیم. مثال: حین تحدث، کان صوته صوت أنثی. زمانی که لب باز کرد، صدایش زنانه بود. صورت غیرمحدوف: صدایش مانند صدای زنانه بود. در اینجا اسم أنثی مضاف الیه برای صوت است و در ترجمه (صدای) دوم حذف می‌گردد:

۱. و ظلت الجمليّة جداً، جميلةً جداً في نظري و نظر الجميع (تاج السر، ۱۴۳۰: ۲۱). و زیبارو، همچنان در چشم من و خیلی‌های دیگر زیبا ماند (همان، ۱۴۰۱: ۲۲). صورت غیرمحدوف آن این گونه است: «در چشم من و چشم دیگران». واژه دیگران مضاف الیه برای «چشم» است و به سبب قرینه لفظی می‌تواند حذف گردد که مترجم واژه «نظر» دوم را حذف کرده است.

۲. لأتھا لم تأكل في حياتھا لحمًا غير لحم البط (تاج السر، ۱۴۳۰: ۴۶). چون در همه عمرش لب به هیچ گوشتی جز گوشت مرغابی نزده است (همان، ۱۴۰۱: ۴۷). واژه «مرغابی» مضاف الیه گوشت و تکرار است. مترجم هر دو واژه «لحم» (گوشت) را در ترجمه آورده است. ترجمه پیشنهادی: در زندگی خود، گوشتی جز مرغابی نخورده بود.

۳. بعضُهم جاء ضيفاً على أحد يعرفه، بعضُهم اختفاء من جرم ارتكب في مكان بعيد، بعضُهم طمعاً في أرض يمتلكها بوضع اليد (تاج السر، ۱۴۳۰: ۸). یکی مهمان آشنایی شده، دیگری در جایی پرت، مرتکب خطی شده، کسی هم قطعه زمینی چشمش را گرفته و روی آن دست گذاشته (همان، ۱۴۰۱: ۱۰). صورت غیرمحذوف این گونه بوده است: برخی از آن‌ها مهمان... برخی از آن‌ها به سبب ارتکاب .. ضمیر «هم» (آنها) در «البعض» (برخی) نقش مضاف الیه دارد؛ برای پرهیز از اطناب کلام می‌توان آن را از جمله حذف کرد؛ همان‌گونه که مترجم نیز آن را تغییر داده است؛ ترجمه پیشنهادی: برخی از آن‌ها مهمان خویشاوند خود شدند، برخی به سبب ارتکاب جرم در مکانی دوردست، پنهان و برخی به ملک خویش طمع پیدا کردند.

۴. حاولت السلطة مراراً أن تُسميه حي نور، أو حي زهر الروضة أو حتى حي حاضر. (تاج السر، ۱۴۳۰: ۸). تلاش‌های پی‌درپی دولت برای تغییر نامش به کوی نور یا گل‌های گلستان یا حتی به کوی حاضر ناکام ماند (همان، ۱۴۰۱: ۱۰). اسم‌های حاضر و زهرالروضة، مضاف الیه برای اسم حی (محلّه) هستند و برای اختصار بهتر است هر دو را حذف کنیم و تنها اسم اول را بیاوریم. مترجم در ترجمه، محلّه دوم را حذف و سوم را آورده است؛ افزون بر اینکه نام محلّه دوم را نیز اشتباه برگردانده است. ترجمه پیشنهادی: حکومت چندین بار تلاش کرد که آن را محلّه نور، یا زهر الروضة یا حتی حاضر بنامد.

➤ صفت

از طبقه‌ی صفت، بیش از یکی می‌توان برگزید. تکرار صفتها یا از راه اضافه انجام

می‌گیرد یا با میانجی عامل پیوند «و». مثال:

کتاب بزرگ قشنگ قرمز - هسته صفت صفت هسته
جوان مؤدب ومهربان - هسته صفت صفت (باطنی، ۱۳۴۸):

(۱۲۷)

در زبان فارسی، هنگام حذف هسته‌ی گروه اسمی، صفت‌ها می‌توانند جایگاه هسته‌ی محذوف را اشغال نمایند و نقش هسته را در گروه اسمی پذیرا شوند. این حالت را معمولاً صفت جانشین موصوف می‌گویند. مثال: - خودکار آبی می‌خواهی یا قرمز؟ قرمز لطفاً.

۱. کنیسۀ العذرا التي شاركت في طلاء جدرانها بالأبيض.. حَبِيَّ الاول... حَبِيَّ الاخير (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۵). کلیسای عذرا که کمک کردم دیواراش سفیدکاری بشه... عشق اولم ... عشق آخرم... (همان، ۱۴۰۱: ۳۶). دو واژه «اول و آخر» صفت برای عشق هستند که مترجم هر دو واژه عشق را ترجمه کرده است. ما می‌توانیم واژه «عشق» دوم را نیاوریم. ترجمه پیشنهادی: کلیسای عذرا، عشق اول و آخر من است.

۲. دخلتُ في أناقتي الزرقاء على مهل. بنطلون أزرق غامق، قميص قطنی أزرق فاتح (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷۶). آرام آرام سُرخوردم توی تیپ آبی رنگم. شلوار آبی تیره و پیراهن آبی آسمانی (همان، ۱۴۰۱: ۸۰). مترجم سه بار از رنگ آبی استفاده کرده است. در جمله دوم «آبی»، صفت شلوار و پیراهن است؛ ولی به سبب اینکه در جمله پیشین رنگ آبی را آورده است، در جمله دوم از تکرار دو بار این رنگ دوری می‌کنیم. ترجمه پیشنهادی: آرام با تیپ شیک آبی‌ام وارد شدم. شلوار تیره و پیراهن روشن.

۳. أخذتُ تلك الصورة و صورتين آخرين (تاج السر، ۱۴۳۰: ۹۶). این عکس را با دو عکس دیگر کنار گذاشتم (همان، ۱۴۰۱: ۱۰۲). مترجم هر دو واژه «صورة» را ترجمه کرده است. واژه آخرین (آن دو دیگری) صفت صورتین (عکس) است که حذف می‌کنیم. ترجمه پیشنهادی: آن عکس و دو تای دیگر را برداشتم.

➤ قرینه لفظی

یکی از موارد حذف که در مکالمه‌های عامیانه، کتابها، رمان و نمایشنامه‌ها رخ می‌دهد، حذف به قرینه است. به گونه‌ای که اگر یکی از موارد تکراری را که به صورت قرینه آمده حذف کنیم، در معنا هیچ اشکالی وارد نشود. بسیاری از زبان‌شناسان تأکید داشته‌اند که حذف بر قرینه صورت می‌گیرد.

۱. لم یکن خبراً عادياً. وبالرغم من أن الخبر فی حد ذاته كان مقتضياً و غامضاً... (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷). خیلی هم خبر عادی نبود، هرچند اصل خبر مبهم و بی‌شاخ و برگ بود (همان، ۱۴۰۱: ۹). به سبب اینکه واژه «خبر» در جمله اول آمده است؛ تکرار آن در جمله دوم لازم نیست. ترجمه پیشنهادی: یک خبر عادی نبود، با وجود اینکه به خودی خود نامفهوم و مبهم بود.

۲. لا باب یفتح بلا صریر. و البابُ الذی یفتح هادئاً و سلساً لا یحترمه أحدٌ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۲). هیچ دری بدون قیژقیژ باز نمی‌شد. دری هم که بدون سروصدا باز می‌شد، در به حساب نمی‌آمد (همان، ۱۴۰۱: ۱۵). به سبب تکرار و قرینه لفظی «باب» (در)، واژه دوم را به صورت «آن» برمی‌گردانیم. ترجمه پیشنهادی: هیچ دری بدون صدا باز نمی‌گردد، و آن که آرام و روان باز می‌شود، کسی به آن احترام نمی‌کند.

۳. و الان لا ذکریات یعضُ علیها بعد أن ضاعت الذکریات (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۷). و حالا حتی بدون خاطراتی که به آنها چنگ بزنند. همه دود هوا شده و رفته بود (همان، ۱۴۰۱: ۳۸). مترجم ترجمه واژه ذکریات دوم (خاطرات) را به سبب وجود قرینه لفظی پسین در جمله حذف کرده است. ترجمه پیشنهادی: اکنون پس از از میان رفتن آن خاطرات، دیگر چیزی نمانده که بر آن دندان بفشارد.

۴. حین جاءت الی طاولتنا و حین بکت بحرقة و حین أغمی علیها و حین سقیناها قلیلاً من ماء السكر و... (تاج السر، ۱۴۳۰: ۵۰). آمد و های های گریه کرد. گریه ای سوزناک تا مرز بیهوشی. کمی آب قند به خوردش دادیم (همان، ۱۴۰۱: ۵۱). مترجم ترجمه درستی از جمله ها ارائه نکرده است. در همه این جمله ها برای روان و کوتاه شدن جمله ها، ظرف «حین» (هنگامی) را به سبب وجود قرینه پیشین حذف می کنیم. ترجمه پیشنهادی: آن هنگام که سر میز ما آمد و گریه سوزناکی کرد و بیهوش شد و مقداری آب قند به او دادیم...

۵. مددتُ یدی لأقرا سورة الفاتحة و سحبتُها قبل أن تبدأ السورة (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۶). دستم را جلو بردم تا فاتحه ای بدهم و قبل از اینکه سوره را شروع کنم پس کشیدم (همان، ۱۴۰۱: ۶۸). مترجم واژه «سورة» اول را حذف کرده است. یا می توانیم واژه سوره را در جمله دوم به سبب وجود قرینه پیشین حذف کنیم. ترجمه پیشنهادی: دستم را به سوی سنگ قبر دراز کردم تا حمد و سوره بخوانم، ولی پیش از خواندن آن پس کشیدم.

۲-۲-۲. حذف فعلی (verbal ellipsis)

گروه فعلی به واژه یا واژگانی گفته می‌شود که هسته‌ی آن‌ها یک فعل است و اجزای دیگر وابسته‌ی آن هستند. در گروه فعلی معمولاً بیش از یک فعل صرف شده وجود ندارد و بقیه‌ی واژه‌هایی که همراه آن‌ها هستند وابسته‌ی این فعل صرف شده به شمار می‌روند و تنها این جزء صرف شده، فعل نامیده می‌شود (صادقی و ارژنگ، ۱۳۵۶: ۲۹). منظور از حذف فعلی، حذف درون گروه فعلی است. این حذف به دو دسته حذف فعلی واژگانی و فعلی کمکی تقسیم می‌شود.

در حذف فعلی، گروه فعلی دارای حذف یک یا چند واژه را از گروه فعلی دیگر پیش‌انگاری می‌کند؛ یعنی هیچ‌یک از ویژگی‌های معنایی فعل مانند: مثبت و منفی، معلوم و مجهول و... در ساختار فعل نمود نمی‌یابد، بلکه این داده‌ها را باید از راه پیش‌انگاری در گروه فعلی غیر محذوف که در متن آمده، به دست آورد (هلیدی و حسن، ۱۹۷۶: ۱۶۷).

أ. حذف واژگانی

در این نوع حذف، فعل واژگانی همیشه حذف می‌شود، اما حذف سایر عناصر گروه فعلی، اختیاری است. در زبان فارسی معمولاً حذف فعل واژگانی کم رخ می‌دهد و در افعال مرکب بیشتر است. مثال:

- سایر بچه‌ها نه از او خوششان می‌آمد و نه بدشان (فعل واژگانی «می‌آمد» از آخر گروه فعلی «بدشان می‌آمد» حذف شده است).

➤ حذف فعل ساده

اگر چند جمله پشت سر هم بیاید و به یک فعل تمام شده برسد، می‌توان فعل را در یک

جمله آورد و از بقیه حذف کرد. مثال: راستی راه نجات است و دروغ موجب گمراهی (است) (مشکور، ۱۳۴۵: ۲۶۸).

هنگام حذف فعل، در بیشتر اوقات، فعل دوم که قرینه آن در جمله قبلی آمده، حذف می‌شود و جمله را مختصر و گاهی روان‌تر می‌کند. برای مثال: همه دانش‌آموزان جریمه شدند، حتی علی هم (حذف فعل جریمه شد).

۱. أَشْيَاءُ تَخْصُنِي وَأَشْيَاءُ تَخْصُهَا (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۹). بعضی کارها به او برمی‌گشت و بعضی هم به من (همان، ۱۴۰۱: ۱۹). مترجم، فعل مضارع ساده اختصاص داشتن را به سبب قرینه حذف کرده است.

۲. أَخْبَرَنِي يَا عَلِيَّ. أَخْبَرَنِي مِنْ فَضْلِكَ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۲۲). به من خبر بده علی، باشد لطفاً (همان، ۱۴۰۱: ۲۲). فعل دوم «أخبرني» (خبر بده) بسبب تکرار، در ترجمه حذف شده است.

۳. مَتَى كَانَتْ آخِرَ مَرَّةٍ رَكِبْتُ فِيهَا عَرَبَةً لِلْأَجْرَةِ إِلَى حَيٍّ غَائِبٍ؟ بَلْ مَتَى كَانَتْ أَوَّلَ مَرَّةٍ؟ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۶). آخرین باری که برای رفتن به محله غایب سوار تاکسی شدم کی بود؟ واقعاً اولین بار کی؟ صورت غیرمحدوف: واقعاً اولین بار کی بود؟ مترجم برای پرهیز از حشو، فعل دوم «كانت» (بود) را حذف کرده است.

۴. بِحِجَّةِ كَثَافَةِ الذِّكْرِيَّاتِ الَّتِي لَا يَسْتَطِيعُ تَرْكُهَا خَلْفَهُ وَلَا يَسْتَطِيعُ حَمْلُهَا مَعَهُ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۵). به این بهانه که انبوه خاطراتش چنان سنگین است که نه می‌تواند از آنها بگذرد و نه با خودش ببرد (همان، ۱۴۰۱: ۳۶). فعل «لا يستطيع» دوم (نمی‌تواند) به صورت عطف آمده و آوردن یک معنای آن کافی است؛ بنابراین مترجم دست به حذف آن زده است.

۵. لعلهم سبقونی أو لعلی سبقتهم (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۹). ممکن بود زودتر از من آمده باشند یا من زودتر از آنها رسیده باشم (همان، ۱۴۰۱: ۴۰). مترجم می‌توانست فعل دوم «سبق» (پیشی گرفتن) را برای دوری کردن از تکرار حذف کند. ترجمه پیشنهادی: شاید آن‌ها از من پیشی گرفتند یا شاید من.

۶. نترحم علی المیت و فی الواقع لانترحم علیه (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۶). برای مرده طلب آمرزش می‌کردیم، ولی در واقع نمی‌کردیم (همان، ۱۴۰۱: ۶۸). فعل «نترحم» به شکل مثبت و «لانترحم» منفی است، ولی هر دو معنای آمرزش خواستن می‌دهد و می‌توان فعل دوم را به صورت منفی «نه» ترجمه کرد. مترجم دست به حذف آن زده است، ولی بهتر بود این‌گونه ترجمه می‌کرد: برای میت آمرزش می‌خواهیم، ولی در حقیقت نه.

ب. حذف فعل کمکی (حذف به قرینه لفظی)

در این نوع حذف، فعل واژگانی همیشه حضور دارد و یک یا چند واژه که به عنوان فعل کمکی استفاده می‌شوند از ساختمان گروه فعلی حذف می‌شوند. افعال معین فارسی عبارتند از: بودن، داشتن، شدن، خواستن و... در ساختن بعضی از صیغه‌ها بیش از یک فعل معین به کار می‌رود. مانند: - او کشته شده است (صادقی و ارژنگ، ۱۳۵۶: ۷۵).

➤ فعل معین «بودن» در ماضی نقلی

این فعل در ماضی نقلی افعال به عنوان فعل معین به کار می‌رود: رفته‌ام، رفته‌ای، رفته است و... فعل معین «بودن» را می‌توان در انتها از گروه فعلی حذف کرد. معمولاً هنگامی که دو یا چند فعل ماضی نقلی پشت سرهم تکرار شود، در این حالت می‌توان فعل معین

را به قرینه‌ی لفظی از فرآیند ماضی نقلی حذف کرد (انوری و احمدی گیوی، ۱۳۷۶: ۴۹).

۱. هل جهّز شاکر نفسه للزواج؟ - جهّز منذ مدة (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷۵). شاکر خودش را برای ازدواج آماده کرده؟ - خیلی وقته آماده‌ست (همان، ۱۴۰۱: ۷۹). فعل ماضی «جهّز» (آماده کردن) در زمان ماضی نقلی آمده است و به سبب قرینه‌ی لفظی حذف می‌گردد. ترجمه پیشنهادی: بله از مدت‌ها پیش.

۲. لقد وصلت صاحبتيك. - وصلت حقاً؟ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷۶). دوست رسید. - واقعاً رسید؟ (همان، ۱۴۰۱: ۸۰) مترجم فعل ماضی نقلی «وصلت» (رسیده است) را به شکل ماضی ساده ترجمه کرده و فعل دوم را نیز ترجمه کرده است. ترجمه پیشنهادی: دوست رسیده است. - واقعاً؟

۳. أحسست بأن ذهني قد تعب، قدماى تعبنا و جسدى كلّه فريسة للتعّب (تاج السر، ۱۴۳۰: ۸۳). احساس کردم ذهنم از پای در آمده و پاهایم نای راه رفتن ندارد. تمامی پیکرم اسیر چنگال خستگی شده بود (همان، ۱۴۰۱: ۸۹). مترجم فعل آخر را به صورت ماضی بعید ترجمه کرده است. تکرار افعال ماضی نقلی در اینجا سبب طولانی شدن جمله می‌شود؛ به این سبب فعل «است» در «خسته» را حذف می‌کنیم. ترجمه پیشنهادی: احساس کردم که ذهنم خسته، پاهایم خسته و همه تنم طعمه خستگی است.

➤ فعل «بودن» در ساخت ماضی بعید

فعل «بودن» در ساخت ماضی بعید نیز به عنوان فعل کمکی به کار می‌رود. مانند: ساخته بودم، کاشته بودم، رفته بودم، خوانده بودی. در این مورد هنگامی که چند فعل

ماضی بعید پشت سر هم بیایند، می توان فعل معین «بودن» را از آخر یکی از آن ها حذف نمود. مثال: - او به تخت جمشید رفته و آنجا را دیده بود (ارژنگ، ۱۳۷۴: ۱۷۱). در این مثال فعل کمکی «بود» از گروه فعلی «رفته بود» حذف شده، چون قرینه ی آن در گروه فعلی «دیده بود» آمده است.

۱. کان علی جرجار طویلاً و ولد و نشط فی الحی نفسه (تاج السر، ۱۴۳۰: ۹). علی جرجار قدی بلند داشت و در همین کوی به دنیا آمده و بزرگ شده بود (همان، ۱۴۰۱: ۱۲). فعل کمکی بود از گروه فعلی زاده شده بود، در ترجمه حذف شده است.

۲. مات أبوه فی حرب الجنوب قبل أن یولد و ماتت أمه و هی تلده (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۲). پدرش قبل از تولد او در جنگ جنوب کشته شده و مادرش سر زارفته بود (همان، ۱۴۰۱: ۳۲). مترجم در هر دو جمله واژه «مات» را با دو معنای گوناگون ترجمه کرده که درست است. یکی از دو فعل «از دنیا رفتن» بنا بر قرینه و تکرار حذف می گردد. ترجمه پیشنهادی: پدرش در جنگ جنوب از دنیا رفته بود و مادرش سر زایمان او.

۳. کان وجهها عظماً یابساً، شعرها مصبوغاً بحناء لم تعده أسود (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۸). صورتش تکه استخوانی خشک بود. حنا هم حریف موهای سفیدش نشده بود (همان، ۱۴۰۱: ۷۱). مترجم با ترجمه مفهومی، معنای جمله را رسانده است، ولی باید برای پرهیز از تکرار، فعل اول «بود» را حذف می کرد. ترجمه پیشنهادی: صورتش استخوانی و تکیده بود و موهایش باحنایی رنگ شده که رنگ سیاهی به خود نگرفته بود.

➤ فعل معین «بودن» به صورت «باشیدن»

این فعل در ساخت مضارع التزامی به کار می‌رود: خوانده باشم، رفته باشد. هرگاه دو یا چند فعل ماضی التزامی به دنبال هم بیاید، معمولاً فعل معین را فقط در آخرین ماضی می‌آورند و از بقیه حذف می‌کنند. مثال: - شاید تاکنون شاگردان به کلاس رفته و درس را شروع کرده باشند (انوری و احمدی گیوی، ۱۳۷۶: ۵۶).

۱. بشرط أن يكون أثاثها معقولاً وملائماً و وسائلها جديدة لم تستعمل (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۹). البته مشروط بر اینکه اثاثش معقول باشد و زیرانداز و پشتی‌هایش نوی نو (همان، ۱۴۰۱: ۷۳). مترجم معنای فعل «باشد» را در جمله آخر به درستی به کار نبرده است ترجمه پیشنهادی: مشروط بر اینکه اسباب و اثاثیه‌اش، معقول و ملاقه‌ها و پشتی‌هایش نو و کارنکرده باشد.
۲. يبدو تكون مغرمه بالحكماء الأفارقة أو هم يكونون مغرمون بها (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷۹). به نظر می‌رسد که عاشق حکیمان آفریقایی شده، شایدم اونا عاشقش شدن (همان، ۱۴۰۱: ۸۳). مترجم معنای فعل «باشد» را رعایت نکرده است. برای کوتاه‌شدن سخن، یکی از دو فعل «تكون و يكونون» (باشد یا باشند) را که مشابه هم هستند، حذف می‌کنیم. ترجمه پیشنهادی: به نظر می‌رسد که او عاشق حکیمان آفریقایی شده، یا آنها عاشق او شده باشند.

۲-۲-۳. حذف بندی (جمله‌واره) (clausal ellipsis)

«بند» در انگلیسی به نقش‌های مختلف گفتاری مانند بیان پرسش، پاسخ و مانند آنها که شامل ساخت دو قسمتی «عنصر کمکی» و «عنصر گزاره‌ای» است، گفته می‌شود. در این مورد نویسنده/گوینده به سبب اختصار و نیز خودداری از بیان اطلاعات کهنه و

تکراری، همه جمله و یا بخشی از جمله را از متن حذف می کند (هلیدی و حسن، ۱۹۷۶: ۱۹۶). جمله ها از نظر مفهوم و چگونگی ارائه پیام به چهار دسته تقسیم می شوند (انوری و احمدی گیوی، ۱۳۷۶: ۳۰۷):

الف - جمله ی خبری ب - جمله ی پرسشی ج - جمله ی عاطفی د - جمله ی

امری

➤ جمله خبری

جمله هایی که پس از جمله های خبری می آیند، معمولاً به دو صورت هستند: یا پرسشی یا خبری. در صورتی که خبری باشند یا جمله قبل را تأیید می کنند و یا در آن بیان می شوند و جملاتی که در پاسخ به جملات خبری می آیند، به هر شکلی که باشند اطلاعات موجود در جمله ی اول را تکرار نمی کنند و آن را حذف می کنند. مثال: احتمالاً علی به تهران رفته باشد.

أ - احتمال دارد. ب - فکر نکنم. ت - چطور؟

احتمال دارد. جمله غیر محذوف (احتمال دارد علی به تهران رفته باشد).

۱. لا يُفارق تفكيره و لا يدري لماذا لا يفارق تفكيره (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۵). سر در نمی آورد چرا خبر این زن که از دور می آمد دست از سرش بر نمی داشت (همان، ۱۴۰۱: ۱۸). مترجم با اینکه جمله اول را در ترجمه نیاورده است، ولی به سبب اطناب معنای جمله را قدری تغییر داده است. به سبب قرینه لفظی پیشین، ترجمه جمله خبری «لا يُفارق تفكيره» حذف می گردد. ترجمه پیشنهادی: از فکرش بیرون نمی آمد و نمی دانست چرا.

۲. كنتُ في حاجة لتلك القراءة (قراءة المصير) بشدة ولا أدري لماذا أنا بحاجة إليها (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۹). نمی دانم چرا به شدت نیاز داشتم کسی کتاب سرنوشتم را ورق بزند (همان، ۱۴۰۱: ۲۳). مترجم هر دو جمله را در هم، ادغام و حذف فعل «بحاجة» (نیاز داشتن) را به اشتباه در یک جمله خلاصه نموده است. ترجمه پیشنهادی: به شدت به آن فال‌بینی نیاز داشتم و نمی دانستم چرا..

۳. وجدتُ نفسي أرنُ لأعضاء اللجنة الباقيين بلارصيد ... و يرنون بلارصيد (تاج السر، ۱۴۳۰: ۴۰). شروع کردم به تماس گرفتن با اعضای جلسه بدون شارژ و با تک زنگ، آنها هم همین کار را کردند (همان، ۱۴۰۱: ۴۱). «أرنُ و يرنون» هر دو به معنای زنگ زدن و تفاوت، فقط در صیغه آن دو است. بنابراین مانند عمل مترجم، می توان یا فعل اول و یا فعل دوم را حذف کرد.

۴. رمت بثقلها على الباب تغلقه و رميتُ بثقلی (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۸). تمام هیکلش را گذاشت پشت در تا آن را ببندد. من هم تنم را گذاشتم لای در (همان، ۱۴۰۱: ۷۱). مترجم از قاعده حذف استفاده نکرده است. در دو جمله فعلیه خبری و مشابه، جمله دوم را حذف می کنیم وواژه «همین طور» را به جای آن قرار دهیم. ترجمه پیشنهادی: سنگینی هیکلش را روی در انداخت تا آن را ببندد؛ من نیز همین طور.

۵. لا أقرأ كفوف النصاري. لا أقرأها ابداً (تاج السر، ۱۴۳۰: ۷۱). کف نصرانی را نمی بینم. ابداً نمی خونم (همان، ۱۴۰۱: ۷۴). در ترجمه، حذف صورت نگرفته است. با آمدن دو فعل خبری و مشابه «لا أقرأ» (نمی خوانم)، فعل دوم، حذف می گردد. ترجمه پیشنهادی: برای نصرانی ها کف‌بینی نمی کنم. هرگز.

۶. لم یَعُدْ یامکانه أن یذهب إلی برج توبه، لم یعد یامکانه أن یُشَمَّ النسیم فی عید شَمَّ النسیم... (تاج السر، ۱۴۳۰: ۸۷). دیگر نمی توانست برود جلوی برج توبه در عید شَمَّ النسیم، روحی تازه کند (همان، ۱۴۰۱: ۹۲). مترجم، معنای دو جمله را در هم ادغام کرده است. در دو جمله خبری با دو فعل مشابه که بدون واو آمده است، به منظور آنکه ریتم جمله حفظ شود، بهتر است فعل دوم «دیگر نمی توانست» را حذف کنیم. ترجمه پیشنهادی: دیگر نمی توانست به برج توبه برود، در عید شَمَّ النسیم، رایحه نسیم را ببوید...

➤ جمله‌ی پرسشی (ساختارهای پرسش و پاسخ)

جواب مثبت در پاسخ پرسش‌هایی که به صورت منفی به کار می‌روند «چرا» است. مثال: - نمی روی؟ نه / بلی = چرا؟ (باطنی، ۱۳۴۸: ۸۴). حذف اجزای جمله پس از واژگانی که در مقام پاسخ و جواب گفته می‌شود بسیار است. خواه در موقع اثبات و تصدیق باشد و خواه در مورد نفی و انکار (قریب و همکاران، ۱۳۶۵: ۱۱۴). به هر حال پاسخ‌های بلی /

خیر به هر صورت که بیان شوند باعث حذف کل بند در قسمت پاسخ می شوند. مثال: -

هیچ می دانی می آید؟ بله یعنی: بله می دانم می آید.

گاهی در جمله هایی که به سؤالی جواب داده می شود، همه اجزای جمله به جز یکی حذف می گردد.

مثال: - جلسه ی هیأت مدیره را چه کسی اداره کرد؟ مدیرعامل (عماد افشار، ۱۳۷۲: ۲۳). در جمله های پاسخی، اغلب جزء مورد پرسش ذکر و بقیه ی ارکان و اجزای جمله حذف می گردد (انوری و گیوی، ۱۳۷۶: ۳۲۳).

۱. کیف أترك كل هذا وأذهب؟ کیف أتركه؟ (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۵). چطور می تونم همه اینا رو ول کنم و برم؟ چطور ول کنم؟ (همان، ۱۴۰۱: ۳۶). در این جمله پرسشی که پاسخ بدون بله و خیر آمده است، تنها بخشی از جمله یعنی قید پرسش «کیف» (چگونه) می آید و فعل و فاعل و مفعول حذف می گردد. مترجم فعل دوم را حذف نکرده است. ترجمه پیشنهادی: چگونه همه ی این ها را رها کنم و بروم؟ چگونه؟

۲. کیف عرفت؟ - عرفت من التكنولوجيا... (تاج السر، ۱۴۳۰: ۶۲). تواز کجا فهمیدی؟ - از تکنولوژی... (همان، ۱۴۰۱: ۶۵). مترجم در پاسخ به جمله پرسشی با توجه به تکرار و واضح بودن فعل «عرفت» (فهمیدن) از آوردن آن خودداری کرده است.

۳. حدثت تطورات يا أختي؟ تطورات؟ - نعم... تطورات كثيرة (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۶). تغییراتی حاصل شده برادر؟ تغییرات؟ - بله خیلی چیزا عوض شده (همان، ۱۴۰۱: ۳۷). مترجم واژه «تطورات» را در هر سه عبارت ترجمه کرده است. به سبب اینکه این واژه،

دو بار به صورت پرسشی آمده است، برای رهایی از اطناب کلام، بهتر است در پاسخ حذف گردد. ترجمه پیشنهادی: پیشرفت‌هایی رخ داده، برادر؟ پیشرفت‌هایی؟ - بله، بسیار زیاد.

۴. صدیقه قبل أم بعد؟ - و ما الفرق؟ - الفرق كبير جداً (تاج السر، ۱۴۳۰: ۹۲). دوست قبل یا بعد؟ - چه فرقی دارد؟ خیلی فرق دارد (همان، ۱۴۰۱: ۹۸). مترجم، اقدام به حذف نکرده است. در این جمله پرسشی، بخشی از جمله پاسخ حذف می‌گردد؛ یعنی واژه «الفرق» (فرق) به سبب قرینه لفظی پیشین در ترجمه نمی‌آید. ترجمه پیشنهادی: -فرقش چیه؟ - خیلی زیاد.

۵. هل أحضرتها؟ - نعم أحضرتها (تاج السر، ۱۴۳۰: ۲۸). آماده‌اش کردی؟ - بله (همان، ۱۴۰۱: ۲۹). در این جمله پرسشی که با بله پاسخ داده شده است، مترجم به درستی کل بند «فاعل و مفعول» (آماده‌اش کردم) را حذف کرده است.

۶. لماذا لا تذهب إلى عائلتك هناك؟ - لا أستطيع الذهاب يا أخي (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۷). چرا دنبال خانواده‌ات نمی‌روی؟ - نمی‌توانم، برادر (همان، ۱۴۰۱: ۳۸). در این جمله پرسشی، مترجم واژه «الذهاب» را به منظور جلوگیری از اطناب حذف کرده است.

➤ جمله عاطفی

جمله‌ای است که یکی از عواطف انسانی مانند غم و شادی، تحسین و تعجب را می‌رساند. گاهی در این جملات به دلیل رعایت اختصار و عامیانه بودن این عبارات، در جمله حذف رخ می‌دهد.

أ. تعجب: -درسم را خواندم. -چه عجب. یعنی چه عجب که درست را خواندی.

ب. غم و اندوه: -خانه‌ات آتش گرفت. -وای بر من. یعنی وای به حال من که خانه‌ام آتش گرفت.

ت. تحسین، دعا، نفرین، قسم، ناسزا و... (انوری و احمدی گیوی، ۱۳۷۶: ۲۱۲) -همه کارهایم را انجام دادم. -آفرین (و اصل آن: آفرین بر تو که همه کارهایت را انجام دادی).

۱. ما أسعدنی یا علی! -وما أسعدنی یا کاتیا! (تاج السر، ۱۴۳۰: ۱۲۳). -چه احساس خوبی دارم علی. منم توی ابرام کاتیا (همان، ۱۴۰۱: ۱۲۹). فعل تعجب و دارای معنای تحسین «ماأسعدنی» (چقدر خوشبخت هستم) بنا بر قرینه لفظی به درستی حذف گردیده است.

جمله امری

پاسخ‌هایی که در جواب جمله‌های امری می‌آیند، نیز یا به صورت خبری هستند و یا به صورت پرسشی، در صورتی که به شکل خبری باشند یا فرمان و امر مورد نظر را تصدیق می‌کنند و یا آن را رد می‌کنند.

مثال: -برو بیرون!

أ. امکان ندارد. ب. باشه. ت. چرا؟

در این مثال پاسخ «أ» که در جواب جمله‌ی امری آمده است، فرمان مورد نظر را رد می‌کند. پاسخ «ب» آن را تأیید می‌کند و پاسخ «ت» به صورت پرسشی مطرح شده، ولی از بیان مجدد اطلاعاتی که در جمله‌ی امری آمده است، خودداری می‌کند؛ در نتیجه پاسخ‌ها به صورت کامل بیان نشده‌اند و بخشی از آن‌ها حذف شده است. بنابراین غیرمحذوف آن‌ها به صورت زیر است:

أ. امکان ندارد بروم بیرون. ب. باشه می‌روم بیرون. ت. چرا بروم بیرون.

۱. افتحی النافذة. افتحیها بسرعة (تاج السر، ۱۴۳۰: ۳۸). پنجره رو باز کن.. زود باش باز کن (همان، ۱۴۰۱: ۳۹). مترجم هر دو فعل را ترجمه کرده است. در این جمله‌ی امری، به سبب تشابه دو فعل «افتحی» (باز کن)، فعل دوم را حذف می‌کنیم و تنها به آوردن قید حال «سریع» بسنده می‌کنیم. ترجمه پیشنهادی: پنجره را باز کن. زود.

نتیجه‌گیری

در پاسخ به پرسش اول: در رمان «العطر الفرنسي»، حذف اسم، بیش‌ترین بسامد و حذف فعل کمترین بسامد را به خود اختصاص داده است، دفعات کاربرد در جدول‌های زیر این‌گونه نشان می‌دهد:

جدول شماره ۱. اسم، فعل و بند

ردیف	انواع حذف	دفعات کاربرد	درصد
۱	اسم	۶۵	۴۵٪
۲	فعل	۳۳	۲۴٪
۳	بند	۴۴	۳۱٪

جدول شماره ۲. حذف اسم

ردیف	تقسیم‌بندی اسم	دفعات کاربرد	درصد
۱	صفت‌های مبهم	۴	۱۲٪
۲	ریزطبقه ممیز	۲	۳٪
۳	ریزطبقه صفات عالی	۱	۲٪
۴	ریزطبقه اعداد وصفی	۳	۴٪
۵	قرینه لفظی	۲۳	۳۵٪
۶	اسم و ضمیر پس از اسم	۱۸	۲۷٪

۷	صفت	۷	٪ ۱۰
---	-----	---	------

در این تقسیم‌بندی، قرینه لفظی و اسم و ضمیر پس از اسم، از بیش‌ترین بسامد و ریز طبقه صفات عالی از کمترین بسامد برخوردار است.

جدول شماره ۳. حذف فعل

ردیف	تقسیم‌بندی فعل	دفعات کاربرد	درصد
۱	فعل ساده (واژگانی)	۲۳	۶۹٪
۲	فعل معین بودن	۳	۹٪
۳	فعل معین بودن در ساخت ماضی بعید	۴	۱۲٪
۴	فعل معین بودن به مفهوم باشیدن	۲	۶٪

جدول شماره ۴. حذف بند

ردیف	تقسیم‌بندی بند	دفعات کاربرد	درصد
۱	جمله خبری	۱۲	۲۸٪
۲	جمله پرسشی	۲۷	۶۵٪

۳	جمله عاطفی	۱	۳٪
۴	جمله امری	۱	۳٪

و در پاسخ به پرسش دوم: بر اساس تحلیل داده‌های ارائه‌شده در ترجمهٔ رمان می‌توان گفت:

- مترجم در رویارویی با سازوکارهای حذف، در برخی از مؤلفه‌ها تعادل نسبی میان وفاداری به متن مبدأ و روانی زبان مقصد ایجاد کرده است و در برخی از مؤلفه‌ها خیر؛
- در حذف اسمی، به ویژه در گفت و گوها، گاهی با تکیه بر قرینه‌های لفظی و حذف بخش‌های تکراری، ترجمهٔ متن را روان کرده و گاهی از حذف قرینه‌های لفظی سرباز زده و متن را دچار اطناب کرده است.
- در حذف فعلی: در بخش واژگان، حذف‌های درستی انجام داده، ولی در بخش فعل کمکی، از حذف روی بر تافته است.
- و در جمله‌های عاطفی و امری، گاهی با تغییر ساختار جمله، حذف را به گونه‌ای پیاده کرده است که برای مخاطب فهم‌پذیر باشد و گاهی با آوردن واژه‌های تکراری جمله‌ها را طولانی کرده است.

ORCID

Ali Asghar Elyasian	https://orcid.org/0009-0004-1504-1021
Fereshteh Afzali	https://orcid.org/0000-0003-1277-3062

منابع

آفاق‌گل زاده، فردوس (۱۳۸۵). تحلیل گفتمان انتقادی. تهران: علمی و فرهنگ.

آفاگل زاده، فردوس و افخمی، علی (۱۳۸۳)، «زبان‌شناسی متن و رویکردهای آن»، مجله زبان‌شناسی. سال . شماره اول. صص ۸۹-۱۰۳.

ابن درید، محمد بن الحسن بن درید ابوبکر (۱۹۸۷). جمهره اللغة. تحقیق دکتر رمزی البعلبکی. چاپ اول. بیروت: دارالعلم للملایین.

ابن منظور، محمد بن مکرم (۱۹۹۹)، لسان العرب. تصحیح و تنظیم علی شیری. دار احیاء التراث العربی. بیروت: لبنان.

احمدی گیوی، حسن و انوری، حسن (۱۳۷۶). دستور زبان فارسی. جلد دوم. تهران: انتشارات فاطمی.

ارژنگ، غلامرضا (۱۳۷۴). دستور زبان فارسی امروز. تهران: نشر قطره.

باطنی، محمدرضا (۱۳۴۸). توصیف ساختمان دستوری زبان فارسی. تهران: انتشارات امیرکبیر.

تاج السر، امیر (۱۴۳۰). روایة العطر الفرنسي. بیروت: مطابع الدار العربیة للعلوم.

_____ (۱۴۰۱). عطر فرانسوی. ترجمه محمد حزبانی زاده. چاپ سوم. تهران: نشر

هیرمند.

الزمخشري، ابوالقاسم محمود (۱۴۰۷). الکشاف عن حقائق التنزيل و عيون الأقاويل

في وجوه التأويل. الطبعة الثانية. بیروت: دار احیاء التراث العربی.

شعار، جعفر و حاکمی اسماعیل (۱۳۴۸). گفتارهای دستوری. تهران: انتشارات امیرکبیر.

شفایی، احمد (۱۳۶۳). مبانی علمی دستور زبان فارسی. تهران: اساطیر.

صادقی، علی اشرفی؛ ارژنگ، غلامرضا (۱۳۵۶). **دستور زبان فارسی**. تهران: انتشارات آموزش و پرورش.

_____ (۱۳۵۶). **دستور سال سوم آموزش متوسطه عمومی (فرهنگ و ادب)**. تهران: وزارت آموزش و پرورش.

قریب، عبدالعظیم و دیگران (۱۳۶۵). **دستور زبان فارسی (پنج استاد)**. چاپ دوم. تهران: اشرفی.

مدنی، صادق امین (۱۳۶۳). **دستور زبان فارسی**. انتشارات آگاه.

مشکور، محمدجواد مشکور (۱۳۴۵)، **دستورنامه در صرف و نحو زبان فارسی**. انتشارات مطبوعاتی شرق.

Persian References Translated to English

Aqa Golzadeh, Ferdows (1385). **Critical discourse analysis**. Tehran: Science and Culture. (In Persian)

Aqa Golzadeh, Ferdous and Afkhami, Ali (1383), "Text Linguistics and its Approaches", **Journal of Linguistics**, Year 19, Number 1, pp. 103-89. (In Persian)

Ahmadi Givi, Hassan and Anvari, Hassan (1997). **Persian grammer**. Volume II. Tehran: Fatemi Publications. (In Persian)

Arzhang, Gholamreza (1374). **Persian grammar today**. Tehran: Drop Publishing. (In Persian)

Ibn Doraid, Abu Bakr Muhammad bin Hasan (1987), **Jamharah al-Logha**, research by Dr. Ramzi al-Baalbaki, 1st edition, Beirut: Dar al-Alam Lalmayain. (In Persian)

Ibn Manzoor, Muhammad Ibn Makram (1999), **The Arab Language**, revised and edited by Ali Shiri, Dar Ihya Al-Tarath al-Arabi, Beirut: Lebanon.

Batani, Mohammad Reza (1969). **Description of Persian grammatical structure**. Tehran: Amirkabir Publications. (In Persian)

Taj al-Ser, Amir (1430). *The narration of the Alatr Alfaransi*. Beirut: Al-Arabiya Press Press for Sciences. (In Persian)

Al-Zamakhshari, Mahmud ibn Umar (1407). *Discovering the truths of revelation and the eyes of the minds in the aspects of interpretation*, the second edition, Beirut: Dar Al-Ahya Al-Tarath Al-Arabi. (In Persian)

Shoar, Jafar and Ismail, Hakemi (1969). *Grammatical speeches*. Tehran: Amirkabir Publications. (In Persian)

Sadeqi, Ali Ashraf; Arjang, Gholamreza (1977). *Persian grammar*. Tehran: Education Publications. (In Persian)

..... (1356). *Order of the third year of general secondary education* (culture and literature). Tehran: Ministry of Education. (In Persian)

Qarib, Abdul Azim and others (1365). *Persian grammar* (five masters). second edition. Tehran: Ashrafi. (In Persian)

Madani, Sadeq Amin (1363). *Persian grammar*. Informed Publications. (In Persian)

Mashkoo, Mohammad Javad (1345). *Instruction in Persian grammar*. Shargh Press Publication. (In Persian)

Greenbaum, Sidney and Quirk, Randolph (1973). *A concise grammar of contemporary English*. Harcourt Brace Jovanovich.

Halliday, Michael M. A. K & Ruqaiya Hassan, R (1976): *Cohesion in English*. London: Longman.

Halliday. M.A.K. (1985). *An introduction to functional grammar* London: Edward Arnold.

Lazard, G.,(1963). *La langue des plus anciens monuments de la prose persane*, Pari

In Press